

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук

Кравченко Віталія Івановича

на дисертаційну роботу Шкандали Анни Юріївни

«Клініко-функціональна оцінка результатів ендоваскулярних та гібридних втручань у хворих з хірургічною патологією низхідної аорти»,

поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.221

при Національному університеті охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика МОЗ України, створеної наказом

від 09.04.2025 (протокол № 04)

на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

(наукова спеціальність «Кардіологія»)

Науковий керівник: **Фуркало Сергій Миколайович**, доктора медичних наук, професора

Актуальність теми дисертації

Проблема формування аневризм та дисекцій аорти (АА) дотепер залишається однією з найбільш складних і актуальних проблем сучасної кардіохірургії. Розрізняють як справжні, так і розшаровуючі аневризми аорти, обидва типи вимагають хірургічного лікування. Клінічні спостереження та матеріали аутопсій останніх років свідчать про збільшення частоти гострих і хронічних аневризм висхідного відділу і дуги аорти. Частота їх становить 5,3–5,9 випадків на 100 000 осіб на рік, аневризми грудного відділу аорти зустрічаються в загальній популяції в 0,16–1,15% випадків, а частота розшарувань аорти за іншими даними становить 3–8 випадків на 100 000 населення на рік. У літературі багато даних, які б порівнювали ендоваскулярні та гібридні втручання з оптимальною медикаментозною терапією, але недостатньо порівняльного аналізу етіології,

інтраопераційних даних, ускладнень та виживання пацієнтів. Важливим моментом є функціонування імплантованого графта у віддаленому періоді. У вітчизняних джерелах такої інформація недостатньо.

Зважаючи на це, тема дисертаційної роботи є надзвичайно актуальною.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертація є фрагментом теми кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій НУОЗ України імені П. Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин (номер реєстрації 0121U113336; термін: 2021-2025).

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

У дисертаційній роботі:

- Визначено етіологічні фактори, віково-статеві особливості, ехокардіографічну характеристику пацієнтів обох груп.
- Запропоновані методи покращення результатів лікування неускладненої дисекції низхідної аорти типу В шляхом удосконалення критеріїв відбору пацієнтів для оптимальної медикаментозної терапії чи ендоваскулярних втручань, з урахуванням довгострокових наслідків, ризиків ускладнень та якості життя.
- Детально оцінено та порівняно якість життя пацієнтів залежно від виду лікувальної тактики. Проаналізовано фізичні та психічні поканики якості життя пацієнтів після хірургічного лікування у віддаленому періоді.
- У роботі проведено ретельний порівняльний аналіз результатів інструментальних досліджень. Детальний аналіз показників ЕХО-КГ, МСКТ аорти, ангіографічного дослідження коронарного кровотоку пацієнтів дослідних груп.
- Проведено порівняльний аналіз показників раннього та пізнього періоду у пацієнтів з дисекцією низхідної аорти типу В після ендоваскулярного протезування низхідного відділу аорти та з оптимальною медикаментозною терапією. Також проаналізовано предиктори розвитку аортальних подій та летальності у віддалений період у даних когортах пацієнтів.

Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертаційна робота має значний теоретичний вклад у кардіологічну науку на підставі доповнення даних щодо тактики вибору різних методів корекції аневризм та дисекцій низхідного відділу аорти аналізуючи етіологію, дані передопераційного, інтраопераційного, постопераційного аналізу.

Інформативність, логічність та зрозумілість викладу дасть змогу навіть сімейним лікарям запідозрювати патологію та виконувати правильний алгоритм дій.

Практичне значення отриманих результатів дослідження

Робота дає найважливіше – оцінку ефективності лікування пацієнтів з дисекцією низхідної аорти типу В у віддаленому періоді шляхом аналізу якості життя, пов'язана зі здоров'ям, яка у дослідженні аналізувалася на 3 році спостереження на основі опитувальника SF-36, що дасть змогу використовувати ці дані для коректного вибору методу лікування у роботі кардіохірургічних центрів.

Підсумки та результати дисертації вже імплементовано в таких клініках та центрах: ДУ «Інститут серця МОЗ України»; Серцево-судинний центр КНП «Київська міська клінічна лікарня № 1»; Центр серця та судин КНП «Львівське територіальне медичне об'єднання «Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги».

Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

До дисертаційної роботи входять анотація, вступ, розділ матеріалів та методів, 3 розділи власних досліджень, узагальнення та обговорення результатів дослідження, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та додатки.

Написана на 180 сторінках друкованого тексту. Зміст, об'єм, структура, усі частини та оформлення відповідають основним нормативним вимогам, які ставляться до рукописів дисертаційних робіт на здобуття

ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Висновки та результати вирішують сформовані завдання та мають науково-практичне значення. Відровідають отриманим результатам.

Досліджувані групи пацієнтів складені з дотриманням віково-статевої однорідності та репрезентативністю за всіма ознаками, що досліджувалися. Проведені клінічні, лабораторні, інструментальні дослідження, кількість одержаних результатів, застосовані методи статистичної обробки даних є правильними для підтвердження достовірності результатів та підведення висновків.

Повнота викладу матеріалів в опублікованих наукових працях

Результати дисертації здобувача наявні у 9 публікаціях. З них - 6 статті в наукових фахових журналах, відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», включаючи 3 статті в Scopus; 5 абстрактів в збірниках та матеріалах конгресів та науково-практичних конференцій.

Недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення

Робота написана літературною українською мовою, грамотна, проте з незначними стилістичними та орфографічними помилками, які суттєво не впливають на загальне позитивне враження від роботи. В процесі аналізу до дисертанта виникло декілька запитань:

1. Чи були у вашому досвіді пошкодження спинного мозку, пов'язані з імплантацією стент-графта? Які підходи до лікування таких пацієнтів ви використовували?
2. Яка доля та відсоток серед пацієнтів, які отримали лише ОМТ і в яких термінах після маніфестації захворювання мають прогрес хвороби? І чи пропонувались їм інші варіанти лікування?
3. Чи були у вашому досвіді пацієнти, ліковані ендоваскулярно, які з причини торпедного прогресу хвороби були скеровані на традиційний хірургічний спосіб надання допомоги – протезування торакоабдомінальної аорти? Чи можете порівняти результати?

Впровадження наукового дослідження у практику

Підсумки та результати дисертації імплементовано в таких клініках та центрах: ДУ «Інститут серця МОЗ України»; Серцево-судинний центр КНП «Київська міська клінічна лікарня №1»; Центр серця та судин КНП "Львівське територіальне медичне об'єднання "Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги".

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Шкандали Анни Юріївни повністю відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, які пред'являються до наукового захисту ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту з присудженням наукового ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

Завідувач відділом хірургічного лікування патології аорти
ДУ "Національний інститут серцево-судинної хірургії
ім. М. М. Амосова"

доктор медичних наук

Кравченко

В. І. Кравченко

*Друже д-р мед. наук В.І. Кравченко,
завідувач,
уважаючий секретар, доктор наук.*

Т.А. Андрющенко